

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
T: 080 81 80
E: gp@zagovornik-rs.si

Zadeva: 0700-26/2026/26
Datum: 20. 5. 2026

Zagovornik načela enakosti (Zagovornik) na podlagi 21. člena v povezavi s 33. in 37. členom Zakona o varstvu pred diskriminacijo¹ (ZVarD) ter prvega odstavka 207. člena Zakona o splošnem upravnem postopku² (ZUP) v postopku, začetem na predlog, ki ga je podala xx (predlagateljica), v zadevi ugotavljanja diskriminacije po ZVarD zoper Slovenske železnice SŽ - Potniški promet, d.o.o., Kolodvorska ulica 11, 1000 Ljubljana, MŠ 6017274000, ki jo zastopajo direktorja xx ter poslovodja (SŽ, kršitelj), izdaja naslednjo

ODLOČBO

1. Kršitelj Slovenske železnice SŽ - Potniški promet, d.o.o., Kolodvorska ulica 11, 1000 Ljubljana, **je kršil prepoved posredne diskriminacije**, s tem ko je predlagateljico, ki je gibalno ovirana, zaradi navidezno nevtralne prakse, ki velja za potnike v železniškem prometu glede vstopa na vlak, dne 25. 2. 2026 na železniški postaji v Krškem obravnaval manj ugodno kot druge potnike, saj predlagateljici zaradi njene osebne okoliščine invalidnosti ni omogočil potovanja z vlakom, s katerim se je želela peljati v Brežice.

2. Stroški v tem postopku niso nastali.

OBRAZLOŽITEV:

Predlog za obravnavo diskriminacije:

Zagovornik načela enakosti (Zagovornik) je dne 10. 3. 2026 prejel predlog za obravnavo diskriminacije predlagateljice, ki je nameravala dne 25. 2. 2026 potovati z vlakom iz Krškega v Brežice, vendar ji to ni bilo omogočeno, ker z električnim invalidskim vozičkom, ki ga uporablja, ni mogla vstopiti na vlak.

Predlagateljica je v predlogu pojasnila, da je invalidna oseba in uporablja električni invalidski voziček, ter kot dokaz o invalidnosti priložila kopijo odločbe Centra za socialno delo. Opisala je svojo invalidnost ter kako le-ta vpliva na njeno zmožnost potovanja. Pojasnila je, da več kot 4 ure ne more biti na invalidskem vozičku, ker jo boli hrbtenica in zaradi inkontinence oziroma vnetij mehurja. Zaradi invalidnosti njeno potovanje z vlakom od vstopa na vlak na začetni postaji do trenutka, ko se vrne nazaj na izhodiščno postajo, lahko traja le 3 do 4 ure. Pojasnila je tudi, da je zaradi opisanih z invalidnostjo povezanih zdravstvenih težav ter zaradi vremenskih razmer in dnevne svetlobe dne 25. 2. 2026 želela potovati med 11.00 in 18.00 uro. Da lahko zdrži 4 urni izlet, na dan potovanja ne je in ne pije.

¹ Zakon o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. [33/16](#) in [21/18](#) – ZNOrg)

² Zakon o upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, [82/13](#), [175/20](#) – ZIUOPDVE in [3/22](#) – ZDeb)

Predlagateljčina spremljevalka je pravočasno obvestila SŽ, da namerava predlagateljica dne 25. 2. 2026 z vlakom iz Krškega v Brežice in nazaj, glede česa je prejela potrditev SŽ, da je potovanje možno, ter da bodo zanjo preskrbeli klančino oziroma rampo. Ko je ob dogovorjenem času s spremljevalko prišla na železniško postajo v Krškem, pa potovanje ni bilo mogoče, saj vlak ni imel niti izvlečne plošče, niti obljubljenih klančin. Prometnik na železniški postaji se je opravičil za nastalo situacijo in predlagal, da bi šla na naslednji vlak čez uro in 40 minut, ter se tudi vrnila kasneje, po 19.00 uri. Predlagateljica pa tako dolgo ni mogla več čakati (zaradi inkontinence in poškodovane hrbtenice), pa tudi zato, ker je v Brežicah želela biti čez dan in ne v temi in mrazu. SŽ so ji ob prihodu vlaka, ki je imel zamudo, torej nekaj časa po tem, ko naj bi s potovanjem že začela, ponudile nadomestni prevoz, ki ga je iz istih razlogov kot možnost potovanja s kasnejšim vlakom zavrnila.

Predlagateljica je pojasnila tudi, da se je zaradi opisanih dogodkov počutila osramočeno, ponižano in diskriminirano s strani SŽ, še posebej zato, ker je vožnjo pravočasno napovedala. Počutila se je tudi popolnoma razvrednoteno, ko so jo potniki gledali z vlaka, se spraševali, zakaj vlak tako dolgo stoji, gledali pa so ji tudi ostali ljudje, ki so bili na postaji in so komentirali dogajanje. Zaradi vsega navedenega je hotela peron oziroma železniško postajo čim prej zapustiti, saj več ni imela ne energije ne volje in je želela stran od vseh ljudi, ki so jo gledali, stran od tesnobnih, osramočenih občutkov. Navedla je, da še vedno trpi posledice opisanega dogodka, in sicer motnje spanja; ko pa se spomni prizora iz železniške postaje, ji gre tudi na jok, se trese in občuti slabost. Dan, ki naj bi bil lep in se ga je zelo veselila, ji je zaradi neodgovornosti SŽ ostal v grdem spominu, prikrajšana pa je bila tudi za presenečenje, ki so ji ga prijatelji pripravili v Brežicah.

Predlagateljica je v zvezi z zatrjevano diskriminacijo predložila dokazila o komunikaciji s SŽ, iz katerih izhaja, da so bile SŽ o nameravanem potovanju obveščene dne 23. 2. 2026 ob 9.05 uri (potnik.info@slo-zeleznice.si) po elektronski pošti z naslova xx@gmail.com (dokument številka 0700-26/2026/2). Dne 23. 2. 2026 ob 12.45 uri so SŽ po elektronski pošti potrdile, da je potovanje možno ter da je klančina naročena, predlagale pa so tudi možne povezave ter sporočile, da bodo uredili najavo, ko predlagateljica in njena spremljevalka izbereta vlak, ki jima ustreza, pri čemer so zaprosili tudi za ime in priimek potnice in spremljevalke, ter kontaktno številko na kateri je spremljevalka dosegljiva. Predlagateljčina spremljevalka je dne 23. 2. 2026 ob 14.16 uri posredovala vse zahtevane informacije in potrdila nameravano potovanje v sredo, 25. 2. 2026, ob 12.38 uri iz Krškega v Brežice in ob 17. 12. uri nazaj (dokument številka 0700-26/2026/3). Predlagateljica je izkazala, da je njena spremljevalka pred potovanjem SŽ poslala sliko nje in njenega invalidskega vozička (dokument številka 0700-26/2026/4 - dve fotografiji: image000000(1).jpg in image000000(2).jpg), s posnetki zaslonov pa tudi, da so s SŽ z njo oziroma z njeno spremljevalko komunicirale po telefonu, in sicer v torek, dne 24. 2. 2026 ob 9.20 uri, ko so iz SŽ predlagali, naj gresta s spremljevalko z vlakom iz Krškega eno uro kasneje, to je ob 13.38 uri, in da se vračata ob 18.21 uri, ter potrdili, da ji bo klančina res zagotovljena (dokument številka 0700-26/2026/8 - 4 posnetki zaslona: 1773144477490.jpg, 1773144477494.jpg, 1773144477482.jpg in 1773144477486.jpg). Predlagateljica je posredovala tudi odgovor SŽ z dne 27. 2. 2026 na njeno pritožbo ter svoj odziv na omenjeni odgovor z dne 4. 3. 2026 (dokument številka 0700-26/2026/7).

*

Postopek pred Zagovornikom:

Zagovornik predmetno zadevo obravnava v okviru postopka ugotavljanja diskriminacije na predlog diskriminirane osebe v skladu z določbami 33. - 37. člena ZVarD. Postopek ugotavljanja diskriminacije je poseben upravni postopek, ki poteka po pravilih ZVarD in ob smiselni uporabi ZUP. Zagovornik v postopku ugotavlja, ali je obravnavano ravnanje skladno z določbami ZVarD oziroma ali konkretno ravnanje krši določbe o prepovedi diskriminacije.

*

Zagovornik je po preučitvi predloga na kršitelja dne 13. 3. 2026 naslovil poizvedbo številka 0700-26/2026/13, s katero ga je seznanil z vsebino predloga za obravnavo diskriminacije ter z ugotovitvijo, da je predlagateljica izkazala dejstva, ki opravičujejo domnevo, da je bila kršena prepoved diskriminacije, oziroma da je predlagateljica s svojimi navedbami dokazno breme prevalila nanj (40. člen ZVarD).

Zagovornik je kršitelja pozval, da se seznanil z vsebino predloga za obravnavo diskriminacije ter z oceno Zagovornika, da je bila kršena prepoved diskriminacije, nato pa naj se do predlagateljinih navedb in do ocene Zagovornika opredeli. Kršitelju je predlagal tudi, naj posreduje še druge podatke ali dokumentacijo, za katero ocenjuje, da bi lahko pripomogla k obravnavi zadeve.

*

Zagovornik je dne 27. 3. 2026 prejel odgovor kršitelja (dokument številka 0700-26/2026/15), ki je navedel, da se je z navedbami predlagateljice podrobno seznanil ter da res iskreno obžaluje neprijetno izkušnjo, ki jo je doživela, pri čemer se zaveda, da je za osebe z invalidnostjo izjemno pomembno, da je zagotovljena pravočasna, ustrezna in varna pomoč pri njihovem potovanju, ter da mora biti komunikacija jasna in zanesljiva. Kršitelj je potrdil, da je bila najava potovanja opravljena pravočasno in skladno s pravili, predlagateljici pa je bila potrjena izvedljivost vožnje ter zagotovitev pomoči.

Kršitelj je pojasnil, da je bil za navedeno potovanje razporejen vlak tipa Siemens 312 101, ki je opremljen z izvlečno stopnico, vendar je za varen vstop potnice z električnim invalidskim vozičkom potrebna dodatno mobilna nakladalna rampa (klančina), ki pa je na vlaku ni bilo, ker je bila s strani vpletenih sodelavcev SŽ napačno ocenjena višina perona na železniški postaji. Nadalje je kršitelj pojasnil, da je bilo ob prihodu vlaka št. 2265 na železniško postajo ugotovljeno, da klančina ni zagotovljena ter da peronska infrastruktura na tej postaji zaradi zastarelih ter prenizkih peronov brez uporabe ustrezne klančine ne omogoča varnega vstopa potnikov z električnimi invalidskimi vozički. Kršitelj je navedel, da je šlo pri tem za objektivno tehnično omejitev, ki je na dan potovanja žal ni bilo mogoče pravočasno urediti, kljub pravočasni najavi in predhodnemu preverjanju.

Kršitelj se je strinjal, da bi bilo v obravnavani zadevi za predlagateljico pomembno, da bi bila o nastalih okoliščinah obveščena vnaprej, vendar pa je bila okoliščina, da na konkretni vlak dejansko ne bo mogla vstopiti, ugotovljena šele ob prihodu vlaka na postajo, zato ji teh informacij predhodno niso mogli posredovati, kar je kršitelj obžaloval. Nadalje je kršitelj navedel, da je razumljivo, da predlagateljica zaradi zdravstvenih omejitev ni mogla sprejeti ponujenih alternativnih možnosti prevoza. Poudaril je, da njegov namen ni bilo izključevanje ali neenaka obravnava predlagateljice zaradi njene invalidnosti, saj si SŽ prizadevajo zagotavljati pomoč osebam z omejeno mobilnostjo skladno z veljavno zakonodajo ter v okviru tehničnih in infrastrukturnih možnosti, ki jih imajo na voljo. Kljub intenzivnim posodobitvam voznega parka in infrastrukture se še vedno srečujejo z omejitvami na določenih relacijah, kjer infrastruktura – kot v konkretnem primeru – še ni prilagojena za varen dostop vseh potnikov.

Kršitelj je zagotovil, da bo dogodek preučil z vidika internih postopkov, pojasnil pa je tudi, da so zaradi obravnavanega dogodka že dodatno pregledali vse interne protokole in postopke najav, da bi zagotovili, da do podobnih primerov v prihodnje ne bi več prihajalo. Ugotovljena je bila napaka v oceni višine perona na postaji, kar bo v nadaljnjih postopkih ustrezno upoštevano. Kršitelj je posebej poudaril, da ni imeli namena diskriminirati predlagateljice pri koriščenju storitev SŽ, saj je bil ves njihov trud namenjen temu, da bi ji omogočili prevoz, pri čemer je obžaloval, da tehnične ovire, na katero so naleteli v trenutku izvedbe prevoza predlagateljice, niso mogli odpraviti.

*

Dne 20. 4. 2026 je Zagovornik predlagateljici in kršitelju poslal dopis številka 0700-26/2026/16, s katerim ju je pred izdajo odločbe seznanil z ugotovitvami v postopku ugotavljanja diskriminacije, predlagateljici pa je posredoval tudi poizvedbo z dne 13. 3. 2026 (dokument številka 0700-26/2026/13) in odgovor kršitelja z dne 27. 3. 2026 (dokument številka 0700-26/2026/15). Pojasnil je, da je preučil vse listine v spisu in ugotovil, da iz izvedenih dokazov in ugotovljenih dejstev izhaja, da je v predmetni zadevi podano diskriminatorno ravnanje v smislu določb ZVarD.

*

Kršitelj se je odzval dne 23. 4. 2026 (dokument številka 0700-26/2026/24). Navedel je, da SŽ prevzemajo odgovornost za obravnavani dogodek z dne 25. 2. 2026 ter izrazil iskreno obžalovanje, da je do dogodka prišlo. Pojasnil je, da so po dogodku na podlagi skrbne analize pomanjkljivosti, ki so se pokazale v tem primeru, izboljšali protokole in postopke najav, da bi zagotovili še večjo dostopnost invalidov do javnega železniškega potniškega prometa. Pri tem je poudaril, da je bila predlagateljici nudena pomoč v obliki, da gre na pot z naslednjim vlakom, pri čemer SŽ v tistem trenutku niso bile znane osebne okoliščine glede zdravstvenih omejitev v obliki časovne komponente potovanja. Nadalje je kršitelj opozoril, da izraz oziroma zapis, da je bila predlagateljica »prisiljena ostati na peronu ves čas« ni korekten, saj v to ni bila prisiljena, prosil pa je tudi za upoštevanje dejstva, da - v kolikor je bila deležna nezaželene pozornosti s strani kakšnega posameznika - kot prevoznik na morebitno splošno obče neprimerno vedenje posameznikov SŽ nimajo vpliva, čeprav obsojajo vsakršno neprimerno ali nekorektno vedenje do soljudi.

*

Ureditev varstva pred diskriminacijo:

ZVarD prepoveduje vsakršno diskriminacijo, ki temelji na osebni okoliščini posameznika. Skladno s 4. členom ZVarD pomeni diskriminacija vsako neupravičeno dejansko ali pravno neenako obravnavanje, razlikovanje, izključevanje, omejevanje ali opustitev ravnanja zaradi osebnih okoliščin, ki ima za cilj ali posledico oviranje, zmanjšanje ali izničenje enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, drugih pravic, pravnih interesov in ugodnosti.

ZVarD k zagotavljanju varstva pred diskriminacijo oziroma enakega obravnavanja zavezuje tako državne organe, lokalne skupnosti, nosilce javnih pooblastil kot tudi pravne in fizične osebe, ki morajo na vseh področjih oblastnega odločanja, delovanja v pravnem prometu in pri drugem svojem delovanju oziroma ravnanju v razmerju do tretjih oseb zagotavljati varstvo pred diskriminacijo oziroma enako obravnavanje vseh oseb. Varstvo pred diskriminacijo je zagotovljeno na vseh področjih družbenega življenja, med katere spada tudi dostop do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti.

Pri diskriminaciji mora biti specifična osebna okoliščina pomemben razlog za slabšo obravnavo. Gre za prirojene ali pridobljene osebne značilnosti, lastnosti, stanja ali statuse, ki so praviloma trajno in nerazdružljivo povezani z določenim posameznikom in njegovo osebnostjo, zlasti identiteto ali pa jih posameznik ne spreminja zlahka. Mednje, skladno s 1. členom ZVarD, štejejo spol, narodnost, rasa ali etnično poreklo, jezik, vera ali prepričanje, **invalidnost**, starost, spolna usmerjenost, spolna identiteta in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazba ali katera koli druga osebna okoliščina.

*

ZVarD opredeljuje več oblik diskriminacije, od katerih sta osnovni obliki neposredna in posredna diskriminacija (6. člen ZVarD).

Neposredna diskriminacija obstaja, če je oseba ali skupina oseb zaradi določene osebne okoliščine bila, je ali bi lahko bila v enakih ali podobnih situacijah obravnavana manj ugodno kot se obravnava, se je obravnavala ali bi se obravnavala druga oseba ali skupina oseb (prvi odstavek 6. člena ZVarD). Izjeme od prepovedi neposredne diskriminacije natančneje opredeljuje 13. člen ZVarD. Po splošnem določilu prvega odstavka tega člena neenako obravnavanje zaradi določene osebne okoliščine ne pomeni diskriminacije po ZVarD, če takšno različno obravnavanje temelji na legitimnem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna, potrebna in sorazmerna.

Posredna diskriminacija obstaja, kadar je oseba ali skupina oseb z določeno osebno okoliščino bila, je ali bi lahko bila zaradi navidezno nevtralne določbe, merila ali prakse v manj ugodnem položaju kot druge osebe, razen (izjeme od prepovedi posredne diskriminacije) če ta določba, merilo ali praksa objektivno temelji na legitimnem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in nujno potrebna (drugi odstavek 6. člena ZVarD).

Poleg teh dveh oblik ZVarD opredeljuje tudi druge oblike diskriminacije, in sicer nadlegovanje in spolno nadlegovanje ter vsako manj ugodno obravnavanje osebe zaradi zavrnitve ali dopuščanja takega vedenja; navodila za diskriminacijo; pozivanje k diskriminaciji in povračilne ukrepe oziroma viktimizacijo (7. člen). V primerih, ko je diskriminacija storjena v razmerju do otrok ali drugih slabotnih oseb, prepoznavamo po 12. členu ZVarD t. i. hujšo obliko diskriminacije.

*

V skladu z določbo drugega odstavka 2. člena ZVarD lahko posebni zakoni podrobneje določijo ravnanja, ki pomenijo diskriminacijo in določijo sankcije zanje na svojem področju veljavnosti. Diskriminacija zaradi osebne okoliščine invalidnosti je posebej prepovedana z Zakonom o izenačevanju možnosti invalidov³ (ZIMI). ZIMI je poseben zakon, ki na svojem področju veljavnosti, torej na področju preprečevanje in odpravljanje diskriminacije oseb z invalidnostmi, ki temelji na invalidnosti, podrobneje določa ravnanja, ki pomenijo diskriminacijo. Upoštevanje določbi 5. člena ZIMI in tretjega odstavka 2. člena ZVarD se za osebe z invalidnostmi uporablja določbe ZVarD ali določbe ZIMI.

V skladu z določbo drugega odstavka 3. člena ZIMI je diskriminacija zaradi invalidnosti posredna ali neposredna in pomeni vsako razlikovanje, izključevanje ali omejevanje zaradi invalidnosti, katerega namen ali posledica je zmanjšanje ali izničenje enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja vseh pravic in obveznosti na vseh ključnih področjih življenja. Neposredna diskriminacija na podlagi invalidnosti obstaja, če je bil, je ali bi lahko bil invalid zaradi invalidnosti v enakih ali podobnih situacijah obravnavan manj ugodno kot kdo drug. Posredna diskriminacija na podlagi invalidnosti pa obstaja, kadar je bil, je ali bi lahko bil invalid zaradi navidezno nevtralnega predpisa, merila ali prakse v enakih ali podobnih situacijah v manj ugodnem položaju kot kdo drug, razen če te določbe, merila ali ravnanja objektivno upravičujejo zakonit cilj in če so sredstva za doseg tega cilja ustrezna in potrebna.

ZIMI v tretjem odstavku istega člena določa, da primerna prilagoditev pomeni potrebne zakonodajne, upravne in druge ukrepe, ki ne nalagajo nesorazmernega bremena, kadar so v posameznem primeru potrebni, da se invalidom na enaki podlagi kot drugim zagotovi uživanje ali uresničevanje pravic in svoboščin.

V skladu z določbo četrtega odstavka 6. člena ZIMI predstavljajo zagotavljanje enakih možnosti načrtovane dejavnosti, s katerimi se omogoči, da so različni deli družbe in okolja, kot so javne službe, grajeno okolje, blago in storitve, namenjene javnosti, informacije, komunikacije ipd., dostopni vsem, predvsem invalidom.

³ Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS, št. 94/10, 50/14, 32/17, 95/24, 112/25)

Na enake možnosti oseb z invalidnostjo glede dostopnosti prevoza v železniškem prometu se nanaša 16. člen ZIMI, ki določa, da mora biti osebam z invalidnostmi zagotovljena enaka dostopnost do prevoza v cestnem in železniškem prometu ter pomorski in notranji plovbi. Glede primernih prilagoditev v železniškem prometu je v četrtem odstavku navedenega člena določeno, da mora upravljavec javne železniške infrastrukture oziroma prevoznik javnih linijskih prevozov v železniškem prometu prilagoditi vlake in drugo železniško infrastrukturo za gibalno ovirane osebe; šesti odstavek omenjene zakonske določbe pa zapoveduje, da je potrebno na pomembnejših železniških postajah gibalno oviranim osebam z invalidnostmi zagotoviti nemoten vstop in izstop. Rok za primerno prilagoditev prevoza potnikov v železniškem prometu iz 16. člena ZIMI je bil 15 let od začetka veljavnosti ZIMI in se je iztekel dne 11. 12. 2025.

*

Na pravice potnikov z invalidnostmi v železniškem prometu se nanaša tudi Uredba⁴ 2021/782 o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu (Uredba 2021/782), ki je v celoti zavezujoča in se od dne 7. 6. 2023 uporablja v vseh državah članicah EU, torej tudi v Sloveniji. V skladu s 23. členom Uredbe 2021/782 morajo SŽ kot upravljalec postaj oziroma prevoznik v železniškem prometu invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo, kadar so o tem obveščeni vsaj 24 ur preden je pomoč potrebna, zagotoviti pomoč pri vstopu na vlak in izstopu iz njega, na železniških postajah in na vlaku, tako da jim zagotovijo brezplačno pomoč z vzpostavitev mehanizma z enkratnim obvestilom. Navedeno pomeni, da so SŽ gibalno oviranim osebam dolžne zagotoviti pomoč pri vstopu na vlak in izstopu iz njega, na železniških postajah in na vlaku, pod pogojem, da so o tem obveščene vsaj 24 ur prej.

*

Na mednarodnopravni ravni organe EU kot tudi države članice EU neposredno obvezuje Mednarodna konvencija o pravicah oseb z invalidnostmi⁵ (MKPI). Ta v 2. členu določa, da pomeni diskriminacija zaradi invalidnosti vsako razlikovanje, izključevanje ali omejevanje zaradi invalidnosti z namenom ali posledico zmanjšanja ali izničitvenja enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin na političnem, gospodarskem, socialnem, kulturnem, civilnem ali drugem področju. Diskriminacija zaradi invalidnosti skladno z MKPI vključuje vse oblike diskriminacije, tudi odklonitev primerne prilagoditve.

MKPI torej izrecno določa, da je odklonitev oziroma nezagotovitev primerne prilagoditve posebna pojavna oblika diskriminacije na podlagi invalidnosti. ZVarD, ki predstavlja pravno podlago za delo Zagovornika, takšne pojavne oblike diskriminacije ne pozna. Nezagotovitev primerne prilagoditve po ZVarD predstavlja posredno diskriminacijo⁶, izjemoma pa lahko tudi neposredno diskriminacijo. Za posredno diskriminacijo po ZVarD gre na primer v primerih, ko prevoznik vstop na vlak vsem potnikom zagotavlja na enak način (vstop skozi vrata vagona brez klančine), ta navidezno nevtralna praksa pa osebe na invalidskem vozičku postavlja v slabši položaj, kadar brez ustrezne klančine oziroma brez primerne prilagoditve ne morejo vstopiti na vlak. Nezagotavljanje primerne prilagoditve bi bilo lahko tudi neposredno diskriminatorno v smislu določb ZVarD, kadar ne bi šlo za navidezno nevtralno prakso, pač pa potniku prevoz z vlakom ne bi bil omogočen z jasnim namenom izključevanja oziroma z eksplicitnim sklicevanjem na osebno okoliščino - če bi na primer prevoznik osebi na

⁴ Uredba (EU) 2021/782 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu (prenovitev), Uradni list Evropske unije L 172/1 (SL) z dne 17. 5. 2021.

⁵ Dostopno na:

<chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.gov.si/assets/ministrstva/MK/Zakonodaja-ki-ni-na-PISRS/Kulturna-raznolikost/1c24133420/Konvencija-o-pravicah-invalidov.pdf>

⁶ Tudi v primerjalnem pravu velja, da nezagotovitev primerne prilagoditve praviloma predstavlja obliko posredne diskriminacije, redke jurisdikcije pa takšno nezagotovitev štejejo za obliko neposredne diskriminacije, npr. Švedska glede osebne okoliščine invalidnosti. Glej Dagmar Schiek, Lisa Waddington and Mark Bell, Cases, materials and text on national, supranational and international non-discrimination law (Oxford: Hart, 2007), str. 740 - 743.

invalidskem vozičku ne zagotovil klančine s pojasnilom, da gibalno oviranim osebam vstop na vlak niti ni dovoljen, saj lahko na vlak vstopajo le hodeči.

*

Ugotovitve Zagovornika:

V predmetni zadevi je Zagovornik obravnaval očitke posredne diskriminacije v povezavi z nezagotovitvijo primerne prilagoditve. Glede oblike diskriminacije se je oprl tudi na stališče Ustavnega sodišča Republike Slovenije, kot je razvidno iz odločbe U-I-146/07-34 z dne 13. 11. 2008: » ... iz zahteve po prepovedi diskriminacije izhaja tudi zahteva po preprečevanju posredne diskriminacije ter zato tudi zahteva po izvajanju ustreznih razumnih prilagoditev, ki naj zagotovijo dejansko enakopravno obravnavanje ...« (tč.18). Primerna prilagoditev torej predstavlja ključni mehanizem za preprečevanje posredne diskriminacije, saj omogoča odpravo diskriminatornih učinkov navidezno nevtralnih praks. Tudi v obravnavanem primeru se je glede vstopa na vlak uporabljala navidezno nevtralna praksa oziroma so veljala navidezno nevtralna in za vse enaka pravila glede vstopa na vlak. Vendar pa so učinki takšnih pravil brez ustreznih prilagoditev predlagateljico zaradi njene gibalne oviranosti oziroma invalidnosti dejansko postavili v slabši položaj pri dostopu do storitev železniškega potniškega prometa - šlo je torej za dejansko neenakost v učinkih sicer nevtralnega pravila (posredna diskriminacija) in ne za nezagotavljanje primerne prilagoditve z jasnim namenom izključevanja ali z eksplicitnim sklicevanjem na osebno okoliščino (kar bi predstavljalo neposredno diskriminacijo).

Predlagateljica je v postopku dokazala, da ima invalidnost, torej je osebna okoliščina podana. Diskriminacija se je zgodila glede dostopa do storitev, ki so dostopne javnosti, in sicer glede dostopa do javnega prevoznega sredstva, torej gre za področje družbenega življenja v smislu prvega odstavka 2. člena ZVarD, na katerem je varstvo pred diskriminacijo zagotovljeno.

Zagovornik je v nadaljevanju dokaznega postopka ugotavljal, ali ravnanje kršitelja izpolnjuje znake diskriminacije, in sicer posredne diskriminacije po drugem odstavku 6. člena ZVarD oziroma v smislu drugega odstavka 3. člena ZIMI. Posredna diskriminacija po drugem odstavku 6. člena ZVarD obstaja, kadar je oseba ali skupina oseb z določeno osebno okoliščino bila, je ali bi lahko bila zaradi navidezno nevtralne določbe, merila ali prakse v manj ugodnem položaju kot druge osebe, razen če ta določba, merilo ali praksa objektivno temelji na legitimnem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in nujno potrebna.

Zagovornik je v postopku ugotovil, da je bila predlagateljica, ki je oseba z gibalno invalidnostjo, zaradi navidezno nevtralne prakse, ki velja za potnike v železniškem prometu glede vstopa na vlak, dne 25. 2. 2026 na železniški postaji v Krškem zaradi svoje invalidnosti v manj ugodnem položaju kot ostali potniki brez osebne okoliščine gibalne invalidnosti. Predlagateljici namreč zaradi njene invalidnosti potovanje z vlakom, s katerim se je želela peljati v Brežice, ni bilo omogočeno, saj ni mogla vstopiti na vlak. Takšni ugotovitvi Zagovornika SŽ kot kršitelj niso nasprotovale, ampak so ji celo pritrdile, ko so navedle, da za dogodek prevzemajo odgovornost in ga obžalujejo. Kršitelj je nadalje potrdil, da je predlagateljica najavo potovanja opravila pravočasno in skladno s pravili, da so SŽ predlagateljici potrdile, da bo lahko potovala z izbranim vlakom ter da ji bodo glede potovanja zagotovili ustrezno pomoč, ki pa nato predlagateljici ni bila nudena in na vlak ni mogla vstopiti.

Zagovornik je ugotovil tudi, da je imel kršitelj dolžnost, da predlagateljici na podlagi 16. člena ZIMI zagotovi, da lahko z električnim invalidskim vozičkom vstopi na vlak. Omenjena zakonska določba je kršitelju naložila, kot je pojasnjeno že zgoraj, da do 11. 12. 2025 prilagodi vlake za gibalno ovirane osebe (četrti odstavek) oziroma da na pomembnejših železniških postajah gibalno oviranim osebam zagotovi nemoten vstop na vlak (šesti odstavek), pri čemer je imel kršitelj na podlagi 23. člena Uredbe 2021/782 tudi dolžnost, da bi predlagateljici, ki ga je pravočasno obvestila o nameravanem potovanju, zagotovil pomoč pri vstopu na vlak. Kršitelj

je s tem, ko predlagateljici ni zagotovil vstopa na vlak, kršil dolžnost predlagateljici zagotoviti primerno prilagoditev v smislu tretjega odstavka 3. člena ZIMI.

Zagovornik je v smislu izjem od prepovedi posredne diskriminacije preučil trditve kršitelja, da predlagateljica na vlak ni mogla vstopiti zaradi objektivno tehnične omejitve, ki je kljub pravočasni najavi ni bilo mogoče pravočasno odpraviti, ter da je bil obstoj omejitve ugotovljen šele ob prihodu vlaka na postajo, oziroma da predlagateljici v okviru tehničnih in infrastrukturnih možnosti, ki jih imajo SŽ na voljo, ni bilo mogoče zagotoviti vstopa na vlak in prevoza. Preučil je torej, ali lahko okoliščine, da peronska infrastruktura na železniški postaji v Krškem brez uporabe ustrezne rampe oziroma klančine ne omogoča varnega vstopa potnikov z električnimi invalidskimi vozički ter da na konkretnem vlaku ali na konkretni železniški postaji takšne rampe oziroma klančine kljub predhodni najavi dne 25. 2. 2026 ni bilo; predstavljajo prakso, ki objektivno temelji na legitimnem cilju in, če bi se obstoj legitimnega cilja ugotovil, ali so sredstva za doseganje legitimnega cilja ustrezna in nujno potrebna (drugi odstavek 6. člena ZVarD).

Zagovornik je ugotovil, da legitimen cilj za opisano ravnanje kršitelja ne more biti podan, saj ravnanje kršitelja ni bilo skladno z zakonsko določbo 16. člena ZIMI. SŽ kot kršitelj predlagateljici niso zagotovile enakih možnosti glede dostopnosti prevoza v železniškem prometu; pri čemer vlaka, s katerim je predlagateljica želela potovati, v nasprotju z določbo četrtega odstavka navedenega člena niso prilagodile za gibalno ovirane osebe oziroma predlagateljici niso zagotovile pomoči pri vstopu na vlak. Pri tem je Zagovornik upošteval, da je predlagateljica ravnala skrbno in je v skladu z zahtevami Uredbe 2021/782 svoje nameravano potovanje ustrezno in pravočasno napovedala več kot 24 ur pred potovanjem.

V obravnavani zadevi je Zagovornik na podlagi navedenega ugotovil obstoj vseh elementov posredne diskriminacije na podlagi osebne okoliščine invalidnosti, saj je kršitelj predlagateljico, ki je gibalno ovirana, zaradi navidezno nevtralne prakse, ki velja za potnike v železniškem prometu glede vstopa na vlak, dne 25. 2. 2026 na železniški postaji v Krškem postavil v manj ugoden položaj kot druge potnike, zaradi česar predlagateljica ni mogla z vlakom na pot v Brežice.

Pri tem je Zagovornik upošteval, da je kršitelj prevzel odgovornost za dogodek z dne 25. 2. 2026, da je izrazil iskreno obžalovanje, da je do dogodka prišlo, verjel pa je tudi navedbi kršitelja, da so SŽ po dogodku izboljšale protokole in postopke najav, da do podobnih kršitev več ne bi prihajalo. Vendar pa za ugotovitev obstoja diskriminacije namen kršitelja nekoga diskriminirati ni potreben⁷ - dovolj je namreč, da do diskriminacije pride, kot se je to zgodilo v obravnavani zadevi. S tem je utemeljena odločitev iz 1. točke izreka te odločbe.

*

Skladno s prvim odstavkom 35. člena ZVarD je postopek pri Zagovorniku v primeru diskriminacije za stranke brezplačen, posebni stroški pa v tem postopku niso nastali, zato je Zagovornik odločil, kot izhaja iz 2. točke izreka te odločbe.

Pouk o pravnem sredstvu: Zoper to odločbo ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor. Upravni spor se sproži s tožbo, ki se vloži v 30 dneh od vročitve odločbe na Upravno sodišče Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana. Tožba se vloži pri pristojnem sodišču neposredno

⁷ Tako tudi Višje sodišče v Ljubljani, VSL Sodba in sklep II Cp 1016/2021 z dne 14. 7. 2021.

pisno ali se mu pošlje po pošti. Tožba z morebitnimi prilogami se vloži najmanj v treh izvodih. Tožbi je treba priložiti tudi to odločbo v izvorniku ali prepisu.

Postopek vodila:
Petra Klepec LL.M. (ZRN)
Samostojna Svetovalka Zagovornika

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Poslano:
- kršitelju (po ZUP elektronsko),
- predlagateljici (po ZUP elektronsko),
- zbirka dok. gradiva.